HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואי מייתי לה הוא במקודשת איפסלו בלינה. הקוף כיון שנתמלאה שלא בזמנה דכלי שרת אינם מקדשים שלא בזמנו ואי משום דכי מטו ליליי דבי שימשי תיקדום דלילה אין מחוסר זמן ומיפסלו בלינה סוף סוף מאחר דקודם לכן נתמלאו יש לנו לחושבן כאלו מלאו הקוף כדאשכחן במנחות פ' שתי הלחם (דף ק. וסס) גבי לחם הפנים שסידרו אחר השבת שאפילו הוא על השלחן כמה ימים אין בכך כלום דנעשה כמי שסידרו הקוף וי"ל דלא דמי דשאני הכא דלא בעי (ח) בהן בגדי כהונה במילוי וא"ת והלא לוחות של זהב הממחזקת שלשה לוגין מקודשת היתה דלא קתני שאינה מקודשת כדקתני גבי חבית ולא קתני שיהו מקדשין אותן בכלי שרת אחר קודש ניסוך וא"כ היאך היו ממלאין ממי השילוח הא מיפסלי ביולא כיון דנתקדשו בכלי שרת כי היכי דמיפסלי בלינה וכן פי' בקונטרס בהדיא ברים שתי מדות (מנחות פז: וסס) גבי שלחן אבל מקדש ליפסל בלינה וביולא ובפ' המזבח מקדש (זבחים דף פח.) מפרש בקונטרס אבל מקדשין ליפסל אם יצא חוץ לקלעים או נגע בו טבול יום וגם רבינו שלמה פירש פ"ב דזבחים (דף כ: וסס) גבי יציאה מהו שתועיל בקידוש ידים ורגלים כדרך כל הקדשים (ג) הנפסלים ביולא והשתא קשה ממי דלוחות דלא מיפסלי ביולא ומיהו אין מכאן קושיא כל כך דאין כלי שרת מקדש בחוץ עד שיכנס לפנים כדאמר שמואל בהדיא בשילהי המזבח מקדש (שם דף פח.) דכלי שרת אין מקדשין אלא מתוכן ואין מקדשין אלא מבפנים אבל קשה מפ"ק דמנחות (דף ט. וסס) דפליגי בגללה חוץ לחומת עזרה דרים לקיש אמר כשירה דמדכהונה לא בעיא פנים ונמי לא בעיא ור' יוחנן אמר פסולה כיון דעשייתו בכלי נהי דכהונה לא בעיא פנים מיהא בעיא אלמא בפנים מתקדשא ואפ"ה לא מיפסלא ביולא וכן משמע בפ' התכלת (שם מז.) דאמר רב ששת הני תגאי כרבי סבירא להו דאמר שחיטה מקדשא פי' דאיפסלא ביולא ובסוף (ג) שמעתין (דף מח.) קאמר הא דלא כרבי דאי כרבי כיון דאמר שחיטה מקדשא דפריק להו היכא אי אבראי איפסלי ביולא משמע דוקא משום דשחיטה מקדשא הוא מיפסל ביולא הא לאו הכי לא אע"ג דרבי אית ליה תנור מקדש במנחות פרק רבי ישמעאל (דף עב:) מיהו יש לדחות דבאין עם הזבח שאני דהא נסכים הבאים עם הזבח לא מיפסלי בלינה אלא בשחיטת הזבח דאמר זעירי בפרק התודה (מנחות עט.) ואלו בפני עצמן תנן במס' מעילה (דף י.) קידשו בכלי נפסלו בלינה ועוד יש לדקדק מהנהו דתנן פרק שני דמעילה (שם) קדשו (ד) הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה ולא קתני וביולא אע"ג דגבי עופות וזבחים הוה מצי למיתני ליה ולא תני ליה מיידי דלא תני ליה גבי שתי הלחם ולחם הפנים ומנחות לא תני ליה בהנהו והא דאמרינן בפ' כל שעה (פסחים לו.) גבי לשה דמנחות נהי דבזריזין ליתא במקום זריזין איתא אורחא דמילתא הוא דדרך לעשותה במקום זריזין ויליאה דקידוש ידים ורגלים לאו משום פסול יולא הוא אלא דקדאמרינן התם כיון דפרים אסורי אסא דעתיה והא דדייק פרק שתי הלחם (מנחות לה:) אמרת ליתתן ועריכתן מבחוץ אלמא מדת יבש לא נתקדשה וכן בסוף כל המנחות בחות מלה (שם סג.) דדרים ר' שמעון תנור שתי פעמים שתהא אפייתן בתנור ושיהא הקדישן בתנור ופריך מהא דתנן ר"ש אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשירות בעזרה וכשירות אבי פגי לאו משום דאי מקדשא הוי מיפסל ביולא אלא משום דדבר מכוער הוא להוליא דבר לחוץ שנתקדש וא"ת כיון דבקדושת כלי לא מיפסלא ביולא מנחת כהניס וחביתי כהן גדול דלית בהו קמילה ונסכים הבאים בפני עצמן אימת מיפסלי ביולא וי"ל ודאי דבאותן מועיל קידוש כלי דכוותיה אמרינן בסוף ב"ש בזבחים (דף מה:) יש לו מתירים משקרבו מתיריו אין לו מתירין משיקדשו בכלי ואם תאמר לפי מה שפירש' דכלי שרת אין מקדשין אלא בפנים אם כן אכתי תיקשי לן ומייתי במקודשת ולא יכניסום בעזרה עד לאחר עמוד השחר כדי שלא יפסלו בלינה וי"ל דא"כ מה יועיל שתהא מקודשת ועוד דדבר מכוער הוא להשהותם כל כך בכלי שרת בחוץ:

חזקיה אמר כלי שרת אין מקדשין שלא מדעת. תימה דבפ' התודה (מנחות עח:) פליגי בתודה שנחטה על שמונים חלות חזקיה אמר קדשו ארבעים מתוך שמונים ר' יוחנן אמר לא קדשו ומסיק אביי דפליגי בכלי שרת מקדשין שלא מדעת חזקיה סבר מקדשין וכמו כן קשיא דרבי יוחנן אדר' יוחנן דרב פפא קאמר התם דכ"ע כלי שרת מקדשין שלא מדעת ובפ"ק דמנחות (דף ז. וסס) גבי קמיצת פסולין דתניא לא שנו אלא קמץ אבל קידש פסל ופריך וכי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה ליקדש ליפסל א"ר יוחנן זאת אומרת כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת ומיהו דר' יוחנן איכא לשנויי שאני תודה דמתוך שמקדש מ' מתוך פ' מדעת מקדש נמי שלא מדעת אבל מהך קשה שאין שיעור למיס ואפ"ה אין מקדשין שלא מדעת וי"ל דשאני הכא שלא בזמן הוא אע"ג דאמרינן בסוף שתי הלחם (שם ק.) דכלי שרת מקדשין שלא בזמנו מ"מ גרע שלא בזמנן מבזמנן לענין שלא מדעת:

הדרן עלך לולב וערבה

החליל. הא דלא קתני כילד יום טוב שחל להיות בשבת חליל ששה ובשאר כל הימים חמשה כדלעיל בפרק לולב (דף מב:) משום דבעי למימרך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוא דלא דחי הא דקרבן דחי:

שאינו דוחה **לא את** יו"ט **ולא את השבת.** אע"ג דחליל אינו אסור אלא משום שמא יתקן כלי שיר כמו לא מספקין ולא מטפחין דפ' משילין (ביצה דף לו:) וקיי"ל דאין שבות במקדש בית השואבה שאני כדאמרינן בגמרא דאינה אלא משום שמחה יתירה:

ואי מייתי במקודשת איפסלו בלינה. הואיל ואיקדשו קדושת הגוף הוו להו כאימורי קרבן: **חזקיה אמר.** הא ודאי מצית למשמע מינה דאין שיעור למיס אבל קידוש שלא מדעת לא שמעינן מינה וטעמא דמתני' דלא מייתי במקודשת דמאן דחזי להו למחר דשקלי להו מתוך כלי שרת סבר לדעת שיקדשם כלי ניתנו בו מאתמול וכיון דאין שיעור למיס קדשום הכלי וקא חזי דמנסכי להו ש"מ אין לינה מועלת בנסכים ונפקא מינה חורבה: **ר' יוחי אמר.** אפילו תימא יש שיעור למיס ואפ"ה נפק מינה חורבה: **גזירה שמא יאמרו לקידוש ידים ורגלים.** לכהן גדול מלאום וקדשום בכלי שאין מקדשים ידים ורגלים אלא במיס מקודשים דומיא דכיור שנמשח בשמן המשחה ומקדש את מימיו והם לקידוש ידים ורגלים ואף קתון של זהב שהיו עושין לכבודו של כ"ג לקדש הימנו ידיו ורגליו כדאמרי' בסדר יומא פ' טרף בקלפי (דף מג:) מקודש היה ואתי למימר הכא לקידוש ידים ורגליס מילאום ולית להו שיעורא שאפי' הוה ק' לוגין ראוין הם לכלי ונתקדשו וכי חזי דמנסכי להו אמר אין לינה מועלת בנסכים: **ואמאי.** מיס מגולין פסולין: **לעבריהו במסגנת.** קולי"ר בלע"ז מסגנת שמסגנין בה קונדיטון כמו שעושין בעלי חנויות שתלוי כמין כברה וכו אבקת רוכל ויין ותחתיה כלי והקונדיטון מסתנן לתוכו: **יש בו משום גילוי.** אם הניחו בלא שמירה כשיעור שהיית גילוי המפורש בהכל שוחטין (חולין י.) כדי שיצא נחש מתחת אזן כלי וישתה ויחזור לאחורו ואסורה בשתיה: **הפחתוה.** כלי התחתון:

הדרן עלך לולב וערבה

החליל חמשה וששה. פעמים שהוא ששה ימים פעמים חמשה: **וזהו חליל.** שהיו מחללין לרבות שמחה לבית השואבה דמפרש במתני' (ד): **בית השואבה.** כל שמחה זו היה אלא בשביל ניסוך המים דמפרש [ע"כ] ושאבתם מים בששון: **שאינו דוחה בו.** הלכך אל י"ט להיות בשבת פשו להו ששה חולו של מועד נמצא חליל ששה חל י"ט בחול הוו להו תרי יומי שבת וי"ט דלא דחי להו (שבת) פשו להו חמשה: גמ'

סט א מיי' פ"ג מהל' פסולי מוקדשין הלכה כ:
ע ב מיי' פ"י מהלכות תמידין הלכה ו:
עא ג מיי' פי"ל מהל' שמירת הגוף הל' יד:
עב ד מיי' פ"ו מהלכות אסורי מזבח הלכה י סמג לאוין שיט:
א ה מיי' פ"ח מהלכות לולב הלכה יג:

לעזי רש"י

קוליי"ר (קולידויר"א). מסגנת.

רבינו חננאל

זעירי וחזקיה ור' יוחאי חלקו בזה. ודבריהן פשוטין הן. **פיסקא** שהמים והיין מגולין פסולין לגבי מזבח. ירושלמי מה טעם, דכתיב ושה אחת מן הצאן מן המאתים ממשקה ישראל, מדבר שראוי ישראל לשתותו. עד כאן מים, יין, א"ר שבתי שנאמר המשמח אלהים [ואנשים], אם אנשים משמח אלהים במה משמח, אלהים בניסוך שנא' בקודש הסך. ואוקימנא למתני' אפילו לר' נחמיה, דתני אימתי מסגנת יש בה משום גילוי בזמן שהתחתונה מגולה, אבל בזמן שהתחתונה מכוסה אע"פ שהעליונה מגולה אין בה משום גילוי, מפני שארס הנחש דומה לספוג וצף ועומד ואינו בוקע (המרשת) [והמשמרת] של תחתונה. לא קא שרי ר' נחמיה כי האי גוונא אלא להדיוט דמשום סכנה, אבל לגבוה דמשום גרועותא הוא לא מכשר. וכי לית ליה הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא וגו'.

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה. זה חליל של בית השואבה שאינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב.

תורה אור השלם

1. וְכִי תַגִּישׁוּן עִוֵּר לִזְבֹּחַ אֵין רָע וְכִי תַגִּישׁוּ פִּסֵּחַ וְחֹלֶה אֵין רָע הַקְרִיבֵהוּ נָא לְפֶחָתֶךָ הֲיִרְצָךְ אוֹ הֲיִשָּׂא פָנֶיךָ אָמַר יְיָ צְבָאוֹת: מלאכי א ח

הגהות הב"ח

(ח) תוס' ד"ה ולא מייתי וכו' דלא בעי כהן ובגדי כהונה: (ג) בא"ד כדרך כל הקדשים בכלי הנפסלים: (ג) בא"ד לאיפסלא ביולא ובסוף ההיא שמעתא קאמ': (ד) בא"ד קדשן בכלי הוכשרו וכו' יולא הוא דהא קאמרינן התם אבל יציאה כיון דפרש וכו' אלמא מדת יבש לא נתקדשה ואפייתן בפנים אלמא מדת יבש נתקדשה וכן בסוף כל המנחות:

מוסף רש"י

כלי שרת אין מקדשין אלא מדעת. שהעתנו בהן גרין שיתנהו לשם כך (סוטה יד:). **מסגנת.** כלי על גבי כלי ונותנין השמרים בתוך העליון והוא כבברה והיין מסתנן מאליו יש בה משום גילוי. גרין לכסות העליון כדי שלא יפתח בו נחש, ואף על פי שהיין מסתנן והולך, מיישינן שמא יעבור הארס עם היין לתוך הכלי וכל שכן כשהתחתון מגולה (ב"ק קטו:).

הדרן עלך לולב וערבה